

Рецензия

на дисертационен труд за присъждане на
образователна и научна степен “доктор”
по професионално направление 8.2. (изобразително изкуство)

**Тема: „Проблеми на пластичната деформация при
транспонирането на триизмерна реалност върху двуизмерна
повърхност“**

Автор: Юлиан Анатолиев Станкулов,

Рецензент: доц. д-р Кирил Божков, НХА

Дисертационният труд е с обем от 210 страници текстова част, състояща се от съдържание, увод, шест глави, заключение, библиография и приложение с 227 илюстрации. Всички необходими изисквания в структурно отношение, за такъв вид разработка, са изпълнени.

Авторът заявява, че за написването основно е вдъхновен от трудове на Рудолф Арнхайм и Ернст Гомбрих. От съдържанието става ясно, че се налага използването на компилативен (разказвателен) подход, за да се подготви аудиторията за авторовите тези и заключения. Докторантът тръгва отдалеч, изследвайки всички фактори касаещи транспонирането на триизмерна реалност върху двуизмерна повърхност. Амбицията

му е сериозна, защото не просто „отрязва“ за изследване кратък исторически период, а опитва да обхване цялата история.

Действително темата изисква това и докато се навлиза в труда, се изяснява колко съвестно и изчерпателно е следвана тази необходимост, а в края, когато се затварят последните страници, се разбира, че са разкрити нови полета за размисъл, а защо не и нови провокации за художествено творчество.

Още в увода авторът заявява целта си –

„...да бъдат открити **възможностите и мотивите/причините** за отклоненията и трансформацията на формата при процеса на транспониране...“

Следващото важно уточнение е, че под „пластична деформация“ ще се тълкува „...**всяко** отклонение в художествената форма, направено **несъзнателно** в резултата на творческия процес.“

В запознаването със задачите, които трябва да се решат с оглед постигане на целта, се изяснява и плана на използвания компилативен подход – информация и анализ на теориите за светлината, материята, цветовете, сетивата, сензоперцептивните процеси, определени дялове от психологията, устройствата за транспониране и историята им, феноменологията стил и стилообразуване, структуриране на художествената творба и пластична деформация.

Независимо, че част от тази информация е сравнително известна, то друга – не е. Така, че предложеното познание, например за устройствата за транспониране в този му обстоен вид и с явното авторско съпричастие, се оказва с приносен характер.

Също крайно интересни са тълкуванията върху структурата на художественото произведение: „...формата (form), като основен компонент на художественото произведение, се различава от формата (shape), като съставен елемент на изкуството.“ ; Разграничаването на формите като „ясни форми“ и „подказани форми“, обемни и аморфни, обективни и субективни и т.н.

Трябва да се отбележи полезността на приложението, примерно фиг. 163 внася яснота и опознаваемост по проблема за всеки заинтересован. Същото важи за всички фигури във въпросното приложение.

Любопитни факти, някои непознати, други позабравени, за обекта на изображението ще прочетем в първа глава. Че цветът е само в нашето възприятие, че светлината се поглъща, пречупва, разсейва и че осветеността придава форма и цвят на обектите са факти, подтикващи ни да се замислим и потърсим обяснения, прекъсвайки автоматичната ни потребителска нагласа.

Научаваме, че материята, която смятаме за достатъчно позната на базата на опита ни да я имитираме или интерпретираме,

